

Thực trạng quản lý hoạt động tổ chuyên môn ở các trường trung học phổ thông Huyện Đắk r'lấp, tỉnh Đắk Nông

Nguyễn Văn Phú*, Đỗ Thị Oanh**

*P Hiệu trưởng Trường THPT Trường Chinh, Tỉnh Đắk Nông

**Tổ trưởng tổ chuyên môn Trường THPT Trường Chinh, Tỉnh Đắk Nông

Received: 7/1/2023; Accepted: 13/1/2023; Published: 18/1/2023

Abstract: Professional group activities in high schools have a great influence on the quality of teaching and educational activities of the school. Good management of professional group activities will create conditions to promote teachers to fulfill their teaching and educational tasks according to the goals, contents and innovative methods of high school education. The article presents the current situation of management of professional group activities in high schools in Dak r'lap district, Dak Nong province.

Keywords: Activity management, professional group, high school, Dak r'lap district

1. Mở đầu

Tổ chuyên môn (TCM) trong trường THPT có vai trò rất quan trọng, là đơn vị cơ sở cơ bản để thực hiện mọi chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước cũng như của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT Đắk Nông, của nhà trường. Hoạt động của TCM quyết định đến chất lượng giáo dục (CLGD) của nhà trường,

Với đặc điểm riêng biệt về điều kiện tự nhiên và cơ cấu kinh tế của huyện Đắk R'lấp cũng như với tốc độ phát triển, sự biến động dân số và những yếu tố khác đã có sự tác động khá lớn đến phát triển KT-XH tại huyện Đắk R'lấp nói chung và sự nghiệp giáo dục THPT nói riêng. Điều đó được thấy rất rõ qua quy mô trường, lớp cũng như tình hình nhân sự tại các trường THPT huyện Đắk R'lấp, cụ thể như sau:

Nhìn chung, đội ngũ GV các trường THPT trên địa bàn huyện Đắk R'lấp đa số trẻ, nhiệt tình và năng động, ham học hỏi, có chuyên môn vững vàng; về tỉ lệ GV trên lớp đảm bảo về số lượng (2.07 GV/ lớp) và đồng bộ về cơ cấu bộ môn.

2. Thực trạng QLHĐ TCM ở các trường THPT Huyện Đắk r'lấp, tỉnh Đắk Nông

2.1. Tổ chức khảo sát thực trạng

Để làm rõ thực trạng quản lý HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông tác giả tiến hành khảo sát 15 Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng; 22 TTCM; 75 GV của 15 trường THPT công lập đóng trên địa bàn huyện. 4 nội dung khảo sát là: Nhận thức của khách thể khảo sát về tầm quan trọng của HĐTCM; Thực trạng HĐTCM ở các trường THPT; Thực trạng quản lý HĐTCM ở các trường; Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý HĐTCM ở các trường THPT. Tác giả sử dụng các phương pháp: a. Phương pháp

điều tra bằng phiếu hỏi - Đây là phương pháp chính được sử dụng để khảo sát thực trạng; b. Phương pháp phỏng vấn-gồm 4 câu hỏi dành cho 5 hiệu trưởng, 5 phó hiệu trưởng, 10 GV và NV các trường THPT theo 6 nội dung đã xác định. Tiến hành phỏng vấn, tổng hợp và phân tích kết quả phỏng vấn; c. Phương pháp thống kê toán học- Sử dụng phương pháp thống kê toán học để xử lý kết quả điều tra từ phiếu hỏi. sử dụng phần mềm Excel để tính số liệu phần trăm, điểm trung bình, độ lệch chuẩn và xếp hạng.

2.2. Kết quả khảo sát thực trạng QLHĐ TCM ở các trường THPT thông huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

2.2.1. Thực trạng nhận thức của CBQL và GV về tầm quan trọng của quản lý HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

Kết quả khảo sát cho thấy Nội dung “Là cơ sở để hiệu trưởng đánh giá thực hiện chương trình, kế hoạch giảng dạy của tổ, nhóm chuyên môn” được nhất trí ở mức độ “Rất tốt” (3.77 điểm), xếp hạng cao nhất. Từ đó, có thể thấy khi tổ chức tốt HĐTCM thì hiệu trưởng có thể KTĐG được thực hiện chương trình, kế hoạch giảng dạy của TCM, từ đó có biện pháp chấn chỉnh kịp thời.

Nội dung “Là cơ sở để hiệu trưởng đánh giá chất lượng giáo dục nhà trường” đạt mức độ “Rất tốt” (3.74 điểm) và xếp hạng thứ 2. Từ đó, cho thấy HĐTCM không chỉ giúp GV xây dựng và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy mà còn góp phần rất lớn trong đánh giá CLGD nhà trường.

Nội dung “Giúp nhà trường đánh giá đúng năng lực, trình độ của GV” đạt mức độ “Rất tốt” (3.71 điểm) và xếp hạng thứ 3. Điều này chứng tỏ thông

qua HĐTCM, hiệu trưởng có thể kiểm tra, đánh giá đúng năng lực, trình độ của GV để có kế hoạch bồi dưỡng, quy hoạch đội ngũ.

Nội dung “Là cơ sở để hiệu trưởng đánh giá chất lượng giảng dạy của giáo viên” đạt 3.54 điểm và xếp hạng thứ 4, “Giúp GV xây dựng và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy” đạt 3.46 điểm, xếp hạng thứ 5 đều được sự đồng ý cao của các đối tượng khảo sát.

Nhìn chung, kết quả thống kê trên toàn mẫu khảo sát đã phản ánh khá trung thực về nội dung khảo sát tầm quan trọng quản lý HĐTCM ở các trường THPT. Sự đánh giá của CBQL, TTCM và giáo viên về nội dung này rất đa dạng, nhưng đều thống nhất về tầm quan trọng quản lý HĐTCM. Không có mục tiêu nào được đánh giá ở mức độ Khá tốt, Trung bình, Yếu và Rất yếu.

2.2.2. Thực trạng lập kế hoạch HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

Kết quả khảo sát cho thấy nội dung “Trường có kế hoạch dài hạn về HĐTCM (kế hoạch chiến lược)” được đánh giá cao nhất, ở mức độ “Rất tốt” (3,53 điểm, thứ hạng 1). Đây là tiền đề có những kế hoạch tốt, có ý nghĩa trực tiếp tác động đến chất lượng đào tạo của trường.

Tuy nhiên, cần chú ý rằng, thực tế nhiều trường chưa thật sự quan tâm đến hoạt động này, chỉ có kế hoạch sau khi cảm thấy chất lượng đào tạo có dấu hiệu chững lại hoặc xuống, thiếu cập nhật so với sự phát triển về lý luận cũng như thực tiễn về HĐTCM. Nhược điểm trên có thể do hai nguyên nhân: *Thứ nhất*, lâu nay quản lý HĐTCM thường theo kinh nghiệm của các CBQL, TTCM. Vì vậy, các trường cần phải đổi mới tư duy về thực hiện HĐTCM, chủ động thực hiện HĐTCM của đơn vị mình, trong đó lập kế hoạch dài hạn trong HĐTCM là yếu tố quan trọng nhất. *Thứ hai*, thực hiện HĐTCM yêu cầu có sự đầu tư kinh phí nhất định: kinh phí cho tổ chức các chuyên đề, kinh phí tổ chức thao giảng, hội thi về dạy học theo phương pháp tích cực, kinh phí trang bị CSVC và TBDH... Do tốn kém về tài chính nên các trường khó đầu tư kinh phí một cách thích đáng cho HĐTCM, vì vậy HĐTCM thường thực hiện một cách máy móc, khó đáp ứng thực tiễn.

Các Nội dung “Các TCM có kế hoạch HĐTCM dựa trên kế hoạch năm học của nhà trường” và “Trường có kế hoạch giáo dục nhà trường hằng năm đảm bảo các HĐTCM” được đánh giá cao ở mức độ “Rất tốt”. Nội dung “Trường có xây dựng quy chế chuyên môn quy định HĐTCM” và Nội dung “GV có kế hoạch cá nhân dựa trên kế hoạch TCM” được đánh

giá “Khá tốt”, chưa phải là “Rất tốt” do các trường chưa chú trọng đưa nội dung HĐTCM vào quy chế chuyên môn, từ đó cũng dẫn tới GV cũng không đầu tư kế hoạch cá nhân của mình trong dạy học tích hợp, dạy học chủ đề. Nội dung “Trường có kế hoạch điều chỉnh nội dung HĐTCM (theo học kỳ, năm học)” được đánh giá “Trung bình”, do kế hoạch chỉnh lý của trường hằng năm là một kế hoạch chỉnh lý mang tính thụ động hơn là chủ động, buộc phải chỉnh lý vì các bất cập mới phát hiện.

Kế hoạch công tác, hồ sơ chuyên môn của GV góp phần giúp nhà trường đạt được mục tiêu đã đặt ra khi XDKH năm học. Kế hoạch công tác, hồ sơ chuyên môn của giáo viên góp phần đảm bảo tính ổn định trong HĐTCM, cũng như tăng tính hiệu quả làm việc của các TCM nói chung và các cá nhân nói riêng trong nhà trường. Điều này giúp ích cho việc nâng cao chất lượng chuyên môn của nhà trường, của TCM và của từng GV.

Để thực hiện HĐTCM tốt, các trường THPT phải có kế hoạch giáo dục nhà trường hằng năm, kế hoạch chuyên môn và xây dựng quy chế chuyên môn.

2.2.3. Thực trạng tổ chức HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

Bảng 2.1. Thực trạng tổ chức HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp

TT	Nội dung	ĐTB	ĐLC	TH	Mức độ
1	Trường có thành lập các bộ phận chịu trách nhiệm chính trong thực hiện HĐTCM	2,84	0,97	3	Khá tốt
2	Sự phân công nhiệm vụ cho các bộ phận (TTCM, GV, NV thiết bị) là rõ ràng, cụ thể.	3,13	0,81	1	Khá tốt
3	Mức độ phối hợp giữa các bộ phận, giữa các TCM với nhau trong thực hiện HĐTCM của nhà trường	3,13	0,74	1	Khá tốt
ĐTB		3,03			

Chú thích: ĐTB: Điểm trung bình; ĐLC: Độ lệch chuẩn; TH: Thứ hạng

Số liệu khảo sát cho thấy công tác tổ chức HĐTCM được đánh giá ở mức độ “Khá tốt”, trong đó: Xây dựng cơ cấu tổ chức HĐTCM được đánh giá khá tốt, nhưng ở mức độ thấp nhất so với các nội dung khảo sát khác (2,84 điểm, thứ hạng 3/3). Điều này cho thấy, xây dựng cơ cấu tổ chức HĐTCM có thể được chú trọng khi tổ chức hoạt động dài hạn, nhưng chưa được quan tâm thích đáng trong quá trình phát triển thường xuyên, hằng năm. Xác định nhiệm vụ của từng bộ

phận, cá nhân và mối quan hệ giữa các bộ phận, cá nhân trong cơ cấu được đánh giá với ĐTB khá cao.

2.3.4. Thực trạng lãnh đạo HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

Số liệu khảo sát cho thấy: i) Xác định định hướng, chiến lược trong HĐTCM cần được quan tâm hơn nữa. Ngoài yếu tố “Trường, TCM đã xác định rõ định hướng trong HĐTCM” được đánh giá cao (3,27 điểm, mức độ “Rất tốt”, thứ hạng 2), các yếu tố nhận thức về chuyên môn trong HĐTCM chưa được đánh giá như mong muốn. Cụ thể: yếu tố “Xác định rõ cách tiếp cận (mục tiêu/ nội dung) trong HĐTCM” (2,81 điểm) có thứ hạng 6/10; yếu tố “Xác định rõ quy trình, các bước phải thực hiện trong HĐTCM” (2,73 điểm) có thứ hạng 8/10; đáng lưu ý, yếu tố “Xác định rõ các nguyên tắc trong HĐTCM” được đánh giá khá thấp (2,40 điểm), thứ hạng 9/10; ii) Hoạt động chỉ dẫn - điều khiển HĐTCM được đánh giá ở mức độ “Khá tốt”. Các yếu tố “TCM, giáo viên nhận chỉ đạo của trường về HĐTCM chủ yếu qua văn bản trường gửi” (3,21 điểm, thứ hạng 3); “TCM, giáo viên nhận chỉ đạo của trường về HĐTCM chủ yếu qua các cuộc họp” và “TCM, giáo viên hiểu rõ việc thực hiện HĐTCM trong từng học kỳ, năm học” (cùng đạt 3,19 điểm, cùng thứ hạng 4) cho thấy công tác điều khiển, chỉ dẫn trong HĐTCM có nề nếp, hiệu lực. Yếu tố “HĐTCM được thực hiện phù hợp với năng lực đội ngũ giáo viên, CSVC, phương tiện, thiết bị dạy học...” được đánh giá cao nhất (3,32 điểm, thứ hạng 1) chứng tỏ có sự điều hành đồng bộ, nhất quán, hiệu quả của trường, góp phần củng cố thêm cho nhận định nói trên; iii) Hoạt động lôi cuốn - tạo động lực trong lãnh đạo HĐTCM là vấn đề cần bàn luận. Vấn đề tài chính, kinh phí cho HĐTCM là cần thiết nhưng mức độ kinh phí dành cho HĐTCM thường khá hạn chế. Kết quả khảo sát ghi nhận ở bảng 2.14 cho thấy, yếu tố “Kinh phí của trường dành cho HĐTCM đang ở mức độ nào” được đánh giá thấp nhất (2,33 điểm, thứ hạng 10/10). Đây là khó khăn khách quan đối với nhiều trường, ảnh hưởng nhất định đến động lực của những người tham gia HĐTCM, do vậy ảnh hưởng đến hiệu quả HĐTCM.

2.3.5. Thực trạng kiểm tra, đánh giá HĐTCM ở các trường THPT huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

Kết quả khảo sát cho thấy: Xây dựng các chuẩn mực làm cơ sở cho KT,ĐG HĐTCM được đánh giá cao: Nội dung “Yêu cầu HĐTCM do trường quy định là khoa học, hợp lý” đạt 3,21 điểm, ở mức “Rất tốt”, thứ hạng 2/8; yếu tố “Tiêu chuẩn kiểm tra HĐTCM do trường quy định là khoa học, hợp lý” đạt 3,18 điểm, ở mức “Khá tốt”, thứ hạng 3/8. Như vậy, các

tiêu chuẩn chính cho KT,ĐG HĐTCM là rõ ràng, cụ thể, thuận lợi cho việc KT,ĐG.

Kết quả khảo sát cho thấy có mặt thực hiện khá tốt, có mặt thực hiện chưa tốt: Nội dung “Các TCM thực hiện việc thẩm định các kế hoạch cá nhân GV nghiêm túc, chất lượng” được đánh giá thấp nhất, thứ hạng 8/8) chứng tỏ kiểm tra kế hoạch cá nhân của GV còn nặng về hình thức, đối phó, chưa được quan tâm thích đáng. Ngược với nội dung “Tổ chức kiểm tra kế hoạch năm học của các TCM trước khi thực hiện đúng quy trình, quy định” được đánh giá cao nhất (3,25 điểm, ở mức “Rất tốt”, thứ hạng 1/8). Nội dung “Kiểm tra của trường đối với hồ sơ, kế hoạch của TCM trong thực hiện HĐTCM” được đánh giá thấp (2,51 điểm, thứ hạng 7/8) chỉ ra rằng, các trường cần chú ý, quan tâm tổ chức kiểm tra hồ sơ, kế hoạch năm học của các tổ chuyên môn giúp HĐTCM có hiệu quả tốt hơn. Hoạt động điều chỉnh các sai lệch được đánh giá “Khá tốt”. Nội dung “Hướng dẫn GV sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm việc thực hiện HĐTCM” đạt 2,81 điểm, thứ hạng 6, cho thấy các quy định, hướng dẫn của trường về điều chỉnh HĐTCM cần cụ thể, rõ ràng hơn nữa. Như vậy, để thực hiện KT,ĐG HĐTCM một cách toàn diện, nhà trường cần tăng cường kiểm tra hơn nữa công đoạn kiểm tra kế hoạch năm học của các TCM và kế hoạch cá nhân của GV.

3. Kết luận

Số liệu khảo sát cho thấy các trường THPT huyện Đắk R'lấp đã xây dựng các kế hoạch với mục tiêu nâng cao chất lượng GD&ĐT tạo nền tảng cho đào tạo và phát huy nguồn nhân lực của huyện Đắk R'lấp. Để thực hiện tốt được những nhiệm vụ ấy, các trường đã chú trọng xây dựng, củng cố hệ thống trường lớp, nâng cao trình độ đội ngũ giáo viên, đẩy mạnh xã hội hóa giáo dục và phát huy nguồn lực để phát triển toàn diện giáo dục THPT.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT về Ban hành Điều lệ trường THCS, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Hà Nội.
2. Nguyễn Thanh Cao (2007), *Thực trạng quản lý hoạt động tổ chuyên môn của Hiệu trưởng các trường THPT huyện Phố Yên, tỉnh Thái Nguyên*. Tạp chí GD số 167/2007, tr.41-44.
3. Nguyễn Văn Dũng (2010), *Nghiên cứu quản lý TCM của hiệu trưởng trong đổi mới nhà trường*, Tạp chí KHGD, Hà Nội.
4. Nguyễn Minh Đăng (2012), *Biện pháp quản lý TCM của HT trường THPT huyện Tam Dương tỉnh Vĩnh Phúc*, Luận văn thạc sĩ KHGD.